

Szakmai beszámoló

Közkönyvtár és helyi identitás tematikájú szakmai továbbképzési nap megvalósítására című pályázathoz

A programról

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár 2024. május 22-én a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest Megyei Szervezetével együttműködésben szervezett nagy sikerű helytörténeti továbbképzési napot.

A 2023-mas évhez hasonlóan 2024-ben is száz fölötti létszámmal zajlott a „Helytörténet és helyi közösség – Közkönyvtár és helyi identitás” c. nemzetközi helytörténeti konferencia és módszertani szakmai továbbképzés, amely hagyományt kívánt teremteni a megye településeinek helytörténetével foglalkozó kutatók számára.

A könyvtár kettős céllal hirdette meg már 2023-ban is a továbbképzési napot, egyrészt, hogy a Pest Megyei Könyvtár felületein megjelenhessenek a megye településeinek helytörténetével foglalkozó kutatók, lehetőséget adva kutatási területeik bemutatására, másrészt, hogy a kutatók megismerjék egymást, megoszthassák egymással tapasztalataikat, hosszú távon pedig közös projekteket kezdeményezhessenek. Ezt a gyakorlatot követtük 2024-ben is.

Az egész napos továbbképzési alkalmon két szekcióban összesen 30 előadást hallhattak az érdeklődők. A könyvtár igazgatójának, Tóth Máténak és Szentendre polgármesterének, Fülöp Zsoltnak a köszöntője utána, a nemzetközi kitekintést két előadás adta. Romániából Marian Mariana a zilahi könyvtár igazgatója és két kollégája adott elő *Local heritage in the collections of the Salaj County Library* címmel. Miután az igazgatónő bemutatta a könyvtárukat, Bodis Ottilia ismertette a helytörténeti kiadványaikat, amelyek Szilágy megyéhez köthetők és megmutatta azok online elérhetőségét. Ezután Fazekas Eva a könyvtár közösségépítő tevékenységéről beszélt, amely azért különösen érdekes, mert az elmúlt közel 20 évben a nulláról alakították ki a foglalkozásokat és a rendezvény struktúráját. Az intézmény hatalmas fejlődésen ment át ezen a területen.

Helytörténet helye a könyvtárban címmel tartott előadás Rita Herczegová, a rimaszombati könyvtár igazgatója, aki a helytörténeti ismeretek jelentőségéről beszélt a kisebb és a nagyobb könyvtárakban. Előadásában a rimaszombati helyi értékek és a könyvtár bemutatása mellett igyekezett a modern és a régi dolgok összekapcsolódásának lehetőségét bemutatni, amelyek jól alkalmasak a fiatalok megszólítására. Nagyon érdekes példának hozta Ferenczy István Haldokló Eurydiké nevű szobrának 3D nyomtatását, amelyre a helyi gimnáziumi diákok vállalkoztak. Az igazgatónő ismertette a könyvtár jövőbeli helytörténettel kapcsolatos terveit is: szeretnének egy virtuális sétát létrehozni, amely a turisták számára sok információt tudna közvetíteni a város történetével kapcsolatban.

Dr. Tóth Máté, a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár igazgatója Az analóg és digitális helytörténet című előadásában röviden beszélt a Pest Megyei Digitális Könyvtár fejlesztéséről, majd a nyomtatott könyvek jelentőségével kapcsolatos elméleteit osztotta meg a hallgatósággal.

A helytörténeti témákat felvonultató előadásokat tematizált tömbökben lehetett meghallgatni, melyek a következő témákat vonultatták fel: megszentelt helyek, városrészek, reformkori emlékek, művészek, családok, események és közösségek. Az így kialakított tematikából is jól látszik, hogy

milyen sokrétű kutatni való téma érdekli a profi és amatőr helytörténészeket. Az előadók a korábbi évhez hasonlóan egy nyílt felhívásra jelentkezettek, és a tavalyi rendezvény nagy sikerét mutatja, hogy több eladót is visszatérőként üdvözölhattunk.

A harmadik szekcióban ismét nagy érdeklődés mutatkozott a helytörténeti szabadulósobára, amely 2023-ban debütált a könyvtárban. A Barna Anita (GyalogKaland) által fejlesztett játék szentendrei helytörténeti ismeretekre épít, azok elmélyítésében segít. A korábbi továbbképzési nap óta állandó szolgáltatásként elérhető a könyvtárban, és népszerűségének hála már jó gyakorlatként mutathattuk be a szakmai nap résztvevőinek.

Az érdeklődők részt vehettek egy szentendrei sétán Komáromi-Raisz Borbálával. A túra a könyvtárban található Barcsay mozaiktól indult, amely után megtekintették Katona József szobrát az épület előtt. Ez után következett a Jókaihoz köthető Rab Ráby tér, a Szánthó Emlék- és Zsidó Imaház, a Virágok és kívánságok tere, majd a Ferenczy ház, ahol a Kossuth díjas ikrek Béni és Noémi születtek. Kívülről tekintették meg a Belgrád szerb ortodox székesegyházat és a Czóbel Múzeumot. A Keresztelő Szent János plébániatemplomban a kolléganőnk még fuvolázott is a résztvevőknek. A séta a Fő téren zárult, miután a Templom-dombról megtekintették a városházát. Az út során a témák között szerepelt a több évszázados szentendrei szőlészeti-borászati hagyományok, a szerb és többi délszláv népcsoport szentendrei története és a helyi zsidó hagyományok.

Intézményünk ezzel a továbbképzési nappal egy hosszútávon fenntartható hagyomány kialakításán dolgozik, hiszen a könyvtár küldetéséből fakad a múlt emlékeinek megőrzése, a helyi identitás erősítése és a közösségépítés. Hisszük, hogy a közkönyvtár az inspiráció tere, ahol a múlt értékeiből építkezve, a helyi identitás erősítésével teremthető erős közösség, otthonos környezet és tartalmasabb élet.

Értékelés

A műhelynapon közel 120 szakember vett részt, amelyet kiemelkedő sikernek tartunk. Többségük Pest megyéből érkezett, amely a helyi, helytörténettel foglalkozó kutatók közösségének építése szempontjából igen szerencsés. A résztvevők közül többen az egy évvel korábbi rendezvényen is jelen voltak.

Az előadások színvonala és szakmai tartalmának aktualitásával a szervezőcsapat és a hallgatóság is elégedett volt, jó visszajelzéseket kaptunk. A rendezvény után lefolytatott elégedettségmérés is azt mutatta, hogy a résztvevők szerint is értéket teremtettünk.

Szentendre, 2024.12.11.

Dr. Tóth Máté

igazgató

Részletes program:

I. szekció programja Színházterem

GONDOLATÉBRESZTŐ ELŐADÁS (Színházterem)	
8:30-9:00	Érkezés és regisztráció
9:00-9:15	Köszöntők
9:15-9:35	Local heritage in the collections of the Salaj County Library - Marian Mariana – a zilahi könyvtár igazgatója (Románia) és kollégái Fazakas Eva és Bodis Ottilia
9:35-9:55	Helytörténet helye a könyvtárban - Rita Herczegová – a rimaszombati könyvtár igazgatója (Szlovákia)
9:55-10:15	Analóg és digitális helytörténet - Dr. Tóth Máté – a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár igazgatója
10:15-10:30	Kávészünet
MEGSZENTELT HELYEK	
10:30-10:45	A nagykőrösi plébánia török hódoltság utáni újjáalapítása – Dr. Schramek László PhD Főlevéltáros, Magyar Nemzeti Levéltár Pest Vármegyei Levéltára
10:45-11:00	Szemelvények Szentendre és környéke avar korából – régi és új eredmények – Décsi Enikő régész, Ferenczy Múzeumi Centrum
11:00-11:15	Két kőládasír Szentendre késő római kori temetőjéből – Dr. Bózsa Anikó, Ferenczy Múzeumi Centrum
11:15-11:30	A Vivianus-projekt, avagy hogyan lett a két évezreddel ezelőtt élt kislány emlékéből közösségformáló erő – Jávor Csaba pedagógus, közművelődési szakember, dr. Tóth Piroska Anna, a solymári Dr. Jablonkay István Helytörténeti Gyűjtemény vezetője és Milbich Tamás művészeti munkatárs, múzeumi asszisztens, Dr. Jablonkay István Helytörténeti Gyűjtemény
11:30-11:45	A tápiógyörgyei zsinagóga építtetője: Györgyey Illésné szül. Deutsch Ida – Németh Csaba ált. isk. tanár, PhD-hallgató
11:45-12:00	Az Úr hajlékai az Ipoly menti Mikolán – dr. Koczó József ny. tanár, helytörténész
12:00-13:00	Ebédészünet
VÁROSRESZEK	
13:00-13:15	A fóti Suum Cuique-telep története – Balogh Dávid művészettörténész-muzeológus, Németh Kálmán Emlékház
13:15-13:30	A Tápió-vidéki tanyák számának változása a 19. századtól napjainkig – Szarvas Angéla PhD-hallgató
13:30-13:45	Falu a városban: A monori Pincefalu története - Galambosné Lovass Annamária tanár, Monori Kossuth Lajos Általános Iskola
13:45-14:00	A Harangozó Háza - a Ferenczy Múzeumi Centrum online kiállításán - Sz. Tóth Judit etnográfus, muzeológus, Ferenczy Múzeumi Centrum
REFORMKORI EMLÉKEK	
14:00-14:15	200 éve született Szeberényi Andor, „a mécsnek szende világa” – Varga Zoltán „amatőr” helytörténész, a Huszár Gál Könyvesbolt vezetője
14:15-14:30	Szász Károly-dokumentumok a nagykőrösi Arany János Közérdekű Muzeális Gyűjteményében - Sáfár Anna néprajz-muzeológus, Arany János Közérdekű Muzeális Gyűjtemény
14:30-14:45	A vecsési 48-asok – Kiss Gábor, a Vecsési Honismereti Kör elnöke, a helyi Andrássy Gyula Általános Iskola magyar-történelem tanára
14:45-15:15	Szünet
15:15-15:45	Tombolasorsolás
Helytörténeti konferencia III. szekció	
<i>Szabadon választható programok (regisztrációhoz kötött)</i>	
13:00-14:00	Helytörténeti szabadulószoza (gyermekkönyvtár 6 fő és helytörténeti részleg 6 fő)
Tombolasorsolás után	Szentendrei séta Komáromi-Raisz Borbálával

II. szekció programja Olvasóterem

GONDOLATÉBRESZTŐ ELŐADÁS (Színházterem)	
8:30-9:00	Érkezés és regisztráció
9:00-9:15	Köszöntők
9:15-9:35	Marian Mariana – a zilahi könyvtár igazgatója (Románia)
9:35-9:55	Rita Herczegová – a romaszombati könyvtár igazgatója (Szlovákia)
9:55-10:15	Dr. Tóth Máté – a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár igazgatója
10:15-10:30	Kávészünet
MŰVÉSZEK	
10:30-10:45	Szigetszentmiklós Kossuth-díjas szülőtte, Ádám Jenő – Miss Nándor történész-muzeológus, Helytörténeti Gyűjtemény és Ádám Jenő Emlékház
10:45-11:00	Stéger Xavér Ferenc 'Erkel kedvelt énekese, Szentendre híres szülőtte – Komáromi-Raisz Borbála helytörténeti könyvtáros, Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár
11:00-11:15	Érdekességek a Stéger család történetéből - Dr. Fábíán Laura Klára történész, tudományos titkár, Ferenczy Múzeumi Centrum
11:15-11:30	Szánthó Imre autodidakta grafikus - Szilágyi Zsófia Júlia irodalomtörténész, osztályvezető, Ferenczy Múzeumi Centrum
11:30-11:45	A pismányi Haluskai-tanya története - Galla Zoltán művelődésszervező, Szabó Noémi művészettörténész, Ferenczy Múzeumi Centrum
11:45-12:00	Cegléd neves szülőttei: „Irány a Hold” George Pal, Hollywoodi filmrendező munkássága - Szilaj Anikó helyismereti könyvtáros, Ceglédi Városi Könyvtár
12:00-13:00	Ebédészünet
CSALÁDOK	
13:00-13:15	A Prónay család története Acsán – Alföldi Attila műkedvelő helytörténész
13:15-13:30	Monorierdő településelődjének, a Pest vármegyei Újfalunak középkori birtokosai I. (1324-1386) – Csóka Géza történész-családfakutató, a Pest Vármegyei Levéltár segédlevéltárosa és a Miskolci Egyetem BTK TTI történelem MA szakos végzős hallgatója
13:30-13:45	Üllő és a Macourek család - Topor István, Vargha Gyula Könyvtár
13:45-14:00	Nagy emberek kis közökben - Csevharaszt: Balla, Wekerle, Kralovánszky – Kanczler Klára helytörténész
ESEMÉNYEK ÉS KÖZÖSSÉGEK	
14:00-14:15	A véletlenek szerepe a helytörténeti kutatásban - dr. Füle Györgyné turisztikai szakember, idegenvezető, amatőr helytörténész
14:15-14:30	A 4. Cserkész Világjamboree – Gödöllő 1933 - Gál-Gönczi Krisztina helytörténeti könyvtáros, Gödöllői Városi Könyvtár
14:30-14:45	Egy emlékhely metamorfózisai - A monori Országzászlós Trianoni Emlékmű szimbolikarendszerének a változásai - Zlinszki Zsolt helytörténész
14:45-15:00	A halászteleki bolgár közösség története - Mlecsenkov László történész-családfakutató
15:00-15:15	Szünet
15:15-15:45	Tombolasorsolás
Helytörténeti konferencia III. szekció	
<i>Szabadon választható programok (regisztrációhoz kötött)</i>	
13:00-14:00	Helytörténeti szabadulószoa (gyermekkönyvtár 6 fő és helytörténeti részleg 6 fő)
Tombolasorsolás után	Szentendrei séta Komáromi-Raisz Borbálával

HELYTÖRTÉNET ÉS HELYI KÖZÖSSÉG

Közkönyvtár és helyi identitás

Helytörténeti konferencia és módszertani szakmai továbbképzés

Nemzetközi kitekintés:
Marian Mariana - Zilah
Rita Herczegová - Rimaszombat

Pest vármegyei helytörténet:
Megszentelt helyek
Városrészek
Reformkori emlékek
Művészek
Családok
Események és közösségek

Helytörténeti szabadulószoza
Szentendre-i séta

Bővebb információ:
hbpmk.hu/hhk-2024

Nemzeti
Kulturális
Alap

2024. MÁJUS 22.

